

REFERAT 2022-25: Økonomiudvalget d. 22-10-2025

Mødedato Onsdag d. 22. oktober 2025 kl. 08:30

Mødested Magistratssalen, Sønderborg Rådhus

Mødedeltagere Erik Lauritzen, Stephan Kleinschmidt, Preben Storm, Didde Lauritzen, Stefan Lydal, Jesper Smaling, Bo Kleis Christensen, Jimmy Simonsen, Tage Petersen

Indholdsfortegnelse

1. Godkendelse af dagsorden.....	3
2. Godkendelse af ansøgning om tilsagn til støtte til opførsel af 550 ungdomsboliger og 32 familieboliger.....	4
3. Godkendelse af ansøgning om tilsagn til støtte til opførsel af 62 almene familieboliger på Kongevej.....	8
4. Godkendelse af ekspropriationsvillighed for cykelstien Adsbøl-Avnbøl.....	12
5. Godkendelse af forslag til Kommuneplantillæg nr. 4 for en midtvejsvurdering af Kommuneplan 2025-2028.....	14
6. Godkendelse af investeringsprojekt "Bedre jobhjælp til kontanthjælpsmodtagere med psykiske udfordringer.....	16
7. Godkendelse af forlængelse af Handleplan for Fødevarer.....	20
8. Drøftelse af erfaringer og anbefalinger fra byrådsperioden 2022-2025 til det kommende byrådsperiode.....	23
9. Drøftelse af resultater af prøvehandlinger på rengøringsområdet.....	25
10. Orientering om status på udmøntningsplan 2025-2028 - oktober.....	28
11. Orientering om ledelsesinformation - ultimo september 2025 - ØU.....	29
12. Orientering om ledelsesinformation 2025 – Ultimo september 2025 - Byrådet.....	30
Lukket: 13. Godkendelse af tilskud til køb af ejendom - (Lukket punkt).....	33
Lukket: 14. Godkendelse af salg af ejendom - (Lukket punkt).....	34
Lukket: 15. Godkendelse af køb af areal - (Lukket punkt).....	35
16. Åben orientering fra formand, medlemmer og direktion.....	36
Lukket: 17. Lukket orientering fra formand, medlemmer og direktion - (Lukket punkt).....	37
Lukket: 18. Underskriftsside 22-10-2025 - (Lukket punkt).....	38

Punkt 1: 1. Godkendelse af dagsorden

22/420

Indstilling

Forvaltningen indstiller til Økonomiudvalget at godkende

- dagsordenen.

Beslutning Økonomiudvalget den 22-10-2025

Godkendt.

Punkt 2: 2. Godkendelse af ansøgning om tilsagn til støtte til opførelse af 550 ungdomsboliger og 32 familieboliger ved Skovvej

25/16312

Sagsresumé

Sønderborg Kommune har modtaget ansøgning om tilsagn til at støtte opførelsen af 550 almene ungdomsboliger og 32 almene familieboliger ved Skovvej i Sønderborg med tilhørende Skema A fra Sønderborg Andelsboligforening og Alssund kollegiet ved StudieBolig Syd. Det samlede boligareal er på 25.948 kvadratmeter.

Byrådet principgodkendte den 26. marts 2025 plan for placering af 550 permanente studieboliger i Sønderborg. I disse år udvikler Sønderborg sig til en stærk og attraktiv uddannelsesby. Der har i de senere år været en betydelig vækst i antallet af studerende på SDU. I 2022 var der ca. 1.000 studerende, og efter optaget i 2025 er der knap 1.900 studerende på SDU Sønderborg. Væksten forventes at fortsætte de kommende år. SDU udarbejder ny prognose i efteråret 2025 for årene frem mod 2030. Hertil kommer, at der også er vækst i antallet af studerende på andre uddannelser i Sønderborg.

Sagen understøtter Byrådets vision om levende byer, lokalsamfund og fællesskaber samt visionen om uddannelse ved at sikre, at der tilvejebringes forskellige boligtyper herunder ungdomsboliger. Sagen understøtter også Byrådets opbakning til målsætningen om, at indbyggertallet skal vokse til 77.000, og at der skal bygges 2.500 nye boliger frem mod 2030.

Byrådet har beslutningskompetencen, jf. delegationsplanen.

Indstilling

Forvaltningen indstiller til Økonomiudvalget, at Byrådet godkender

- Skema A for 370 ungdomsboliger ved StudieBolig Syd, med følgende konsekvenser:
 - at der opføres 370 ungdomsboliger til en anskaffelsessum på 447.004.440 kr.
 - at der bevilges 44.700.440 kr. til grundkapitalen, svarende til 10 pct. af samlet anskaffelsessum. Beløbet er bevilget i 2. bevillingsrevision 2025
 - at huslejen foreløbigt fastsættes til ca. 1.235 kr. pr. kvadratmeter årligt
 - at der ydes kommunal garanti for den del af realkreditlånet, som ligger over 60 pct. af den endelige belåning
 - at forvaltningen godkender Skema B og C, hvis anskaffelsessum ikke afviger mere end 2 pct.
 - at der bevilges årligt 668.220 kr. i ungdomsboligbidrag.
- Skema A for 180 ungdomsboliger ved Sønderborg Andelsboligforening, med følgende konsekvenser:
 - at der opføres 180 ungdomsboliger til en anskaffelsessum på 217.461.600 kr.
 - at der bevilges 21.746.160 kr. til grundkapitalen, svarende til 10 pct. af samlet anskaffelsessum. Beløbet er bevilget i 2. bevillingsrevision 2025
 - at huslejen foreløbigt fastsættes til ca. 1.235 kr. pr. kvadratmeter årligt
 - at der ydes kommunal garanti for den del af realkreditlånet, som ligger over 60 pct. af den endelige belåning
 - at forvaltningen godkender Skema B og C, hvis anskaffelsessum ikke afviger mere end 2 pct.
 - at der bevilges årligt 325.080 kr. i ungdomsboligbidrag.
- Skema A for 32 familieboliger ved Sønderborg Andelsboligforening, med følgende konsekvenser:
 - at der opføres 32 familieboliger til en anskaffelsessum på 67.687.040 kr.
 - at der bevilges 5.414.963 kr. til grundkapitalen, svarende til 8 pct. af samlet anskaffelsessum. Beløbet er bevilget i 2. bevillingsrevision 2025
 - at huslejen foreløbigt fastsættes til ca. 1.075 kr. pr. kvadratmeter årligt
 - at der ydes kommunal garanti for den del af realkreditlånet, som ligger over 60 pct. af den endelige belåning
 - at forvaltningen godkender Skema B og C, hvis anskaffelsessum ikke afviger mere end 2 pct.
- at der i 1. bevillingsrevision 2026 medtages følgende:
 - at der bevilges 61.563 kr., svarende til forskellen på den nuværende bevilling ved 2. bevillingsrevision 2025 på 71.800.000 kr. og den samlede grundkapital ansøgning på 71.861.563 kr.
 - at der bevilges 993.300 kr. til ungdomsboligbidrag i 2026
- at der årligt indregnes 993.300 kr. i ungdomsboligbidrag i det administrative budget fra 2027.

Sagsfremstilling

Sønderborg udvikler sig i disse år til en stærk og attraktiv uddannelsesby. Der har i de senere år været en betydelig vækst i antallet af studerende på SDU. I 2022 var der ca. 1.000 studerende, og efter optaget i 2025 er der knap 1.900 studerende på SDU Sønderborg. Væksten forventes at fortsætte de kommende år. SDU udarbejder ny prognose i efteråret 2025 for årene frem mod 2030. Hertil kommer, at der også er vækst i antallet af studerende på andre uddannelser i Sønderborg. På møderne i december 2024 og februar 2025 har Økonomiudvalget drøftet plan for fremtidig placering af permanente studieboliger, og den 26. marts 2025 principgodkendte Byrådet plan for placering af 550 permanente studieboliger i Sønderborg.

På den baggrund har Sønderborg Kommune jf. vedlagte følgeskrivelse modtaget ansøgning om tilsagn til støtte af opførelse af 550 almene ungdomsboliger og 32 almene familieboliger ved Skovvej i Sønderborg med tilhørende Skema A fra Sønderborg Andelsboligforening og Alssund kollegiet ved StudieBolig Syd. Grunden, som Sønderborg Andelsboligforening og StudieBolig Syd ønsker at bygge på, ejes af Sønderborg Kommune.

Projektet ved Skovvej sigter mod at skabe et attraktivt og funktionelt boligområde, som kombinerer moderne studieboliger, familieboliger og fællesfaciliteter, der understøtter en stærk fællesskabsfølelse. Det nye boligområde vil opfylde behovet for studieboliger til unge og samtidig tilbyde familieboliger, som giver mulighed for en naturlig overgang fra studie til familieliv. Derudover vil projektet prioritere bæredygtig udvikling med fokus på arkitektur, fælles gårdmiljøer og en tættere sammenhæng med det omkringliggende bymiljø.

Boligernes sammensætning og størrelse

Studieboligerne bliver opført med et gennemsnit på 42 kvadratmeter, inklusive fællesarealer, depoter med mere. Hver bolig vil have eget køkken, bad og opholdsrum. Målgruppen for studieboligerne er studerende i alderen 18-26 år. Boligerne vil blive indrettet med fokus på funktionalitet, privatliv og fællesskab.

Familieboligerne bliver opført som mindre 2-værelsesboliger og 3-værelsesboliger med et gennemsnit på 89 kvadratmeter. Disse kan være attraktive for studerende, der ønsker en familiebolig efter endt uddannelse. Boligerne vil være fleksible og tilpasses de fremtidige beboeres behov.

Fælleshuset vil blive renoveret og tilpasset de studerendes behov for fællesaktiviteter og samvær.

Projektet er en mulighed for at skabe et fremtidssikret boligområde, der både opfylder behovene for studerende og familier, samtidig med at det fremmer et stærkt fællesskab og en tættere forbindelse med byen.

Der vil blive etableret en fælles ejerforening, der omfatter dele af matriklen, herunder søområdet på matriklen. Ejerforeningen skal sikre, at de fælles arealer, herunder gårdmiljøer og rekreative områder, bliver passet og vedligeholdt i samarbejde med alle beboere. Fælleshuset vil senere udskilles til en driftsorganisation mellem de 370 ungdomsboliger ved StudieBolig Syd og de 180 ungdomsboliger ved Sønderborg Andelsboligforening.

Økonomi og finansiering

Projektet finansieres som følger:

StudieBolig Syd Sønderborg

Sønderborg

		Andelsboligforening	Andelsboligforening
Antal boliger	370	180	32
Boligtype	Ungdomsboliger	Ungdomsboliger	Familieboliger
Samlet boligareal	15.540 kvadratmeter	7.560 kvadratmeter	2.848 kvadratmeter
Kvadratmeter pr. bolig	42	42	89
Anskaffelsessum	447.004.400 kr.	217.461.600 kr.	67.687.040 kr.
Kreditforeningslån	393.363.872 kr.	191.366.208 kr.	60.918.336 kr.
Kommunal grundkapital	44.700.440 kr.	21.746.160 kr.	5.414.963,20 kr.
Beboerindskud	8.940.088 kr.	4.349.232 kr.	1.353.740,80 kr.

Se vedlagte Bilag Økonomi og finansiering, for nærmere beskrivelse.

For den del af realkreditlånet, som ligger over 60 pct. af markedsværdien, skal kommunen yde garanti overfor realkreditinstituttet jf. almenboliglovens § 127. Dog kan endelig størrelse af garantien først fastsættes, når kreditforeningen har vurderet markedsværdien af den opførte ejendom.

Jf. almenboliglovens § 136, og § 52 i støttebekendtgørelsen betales der ungdomsboligbidrag til den almene ungdomsboliger. Ungdomsboligbidraget udbetales til den almene boligorganisation, som ungdomsboligerne tilhører. Ungdomsboligbidraget er en særlig statslig støtte til ungdomsboliger der reguleres årligt. Kommunens andel på 20 pct. udgør i 2025-tal samlet årligt 993.300 kr.

I forbindelse med 2. bevillingsrevision 2025 er der bevilget 71.800.000 kr. til formålet. Den samlede grundkapital udgør 71.861.563 kr. og det årlige ungdomsbidrag udgør 993.300 kr.

Der mangler således 1.054.863 kr. i 2026 og 993.300 kr. fra 2027. Beløbet medtages til 1. bevillingsrevision 2026 samt det administrative budget fra 2027.

Godkendelse af tilsagn til støtte er under forudsætning af, at plangrundlaget er til stede og overholdes.

Videre proces og ibrugtagning

De første 100 ungdomsboliger forventes at være klar til ibrugtagning til studiestart 2028. Herefter vil ungdomsboligerne være klar til brug i etaper med 4 – 6 måneders interval. Familieboligerne vil senest var klar til ibrugtagning sammen med de sidste ungdomsboliger.

Projektet sendes ud i totalentreprise som en projektkonkurrence, hvor de bydende entreprenører får mulighed for at præsentere deres ideer og løsninger for projektets udførelse. Der vil blive lagt vægt på arkitektur, funktionalitet og miljømæssige aspekter i de valgte løsninger. Det overordnede mål er at skabe et attraktivt, moderne og sammenhængende boligområde. Da projektet udsendes som en projektkonkurrence foreligger der på nuværende tidspunkt ingen skitser.

Der indtænkes genbrug af byggematerialer fra den eksisterende bygning, Ladegården. Genbrugsmaterialer skal være med til at fortælle Ladegårdens historie samt sikre, at bæredygtighed indarbejdes i projektet.

De almene boligers husleje

Huslejen for boligerne består af kapitaludgifter for afdrag og renter på realkreditlån, udgifter til drift og individuelle forbrugsudgifter i form af strøm, vand og varme. Forbrugsudgifterne betales af lejerne direkte til forsyningsselskaberne, så her redegøres for kapitaludgifter og drift.

	StudieBolig Syd	Sønderborg Andelsboligforening	Sønderborg Andelsboligforening
Boligtype	Ungdomsboliger	Ungdomsboliger	Familieboliger
Årlige husleje pr. kvadratmeter	1.235 kr.	1.235 kr.	1.075 kr.
Husleje pr. måned	4.323 kr.	4.323 kr.	7.971 kr.
Beboerindskud pr. bolig	24.163 kr.	24.163 kr.	42.304,40 kr.

Byrådet godkender huslejens størrelse og fordeling, jf. almenlejelovens § 9, stk. 5.

Bevillingsmæssige konsekvenser

Økonomi- og Arbejdsmarkedsforvaltningen oplyser, at hvis indstillingen godkendes, skal der findes finansiering på 1,054 mio. kr. i 2026 og 0,993 mio. kr. fra 2027 og frem.

Udgiften medtages til 1. bevillingsrevision 2026 og det administrative budget 2027.

Beslutning Økonomiudvalget den 22-10-2025

Udvalget anbefaler indstillingen.

Bilag

Følgeskrivelse

Økonomi og finansiering

Punkt 3: 3. Godkendelse af ansøgning om tilsagn til støtte til opførelse af 62 almene familieboliger på Kongevej (politigrunden) i Gråsten

25/16307

Sagsresumé

Sønderborg Kommune har modtaget ansøgning om tilsagn til at støtte opførelsen af 62 almene familieboliger på Kongevej i Gråsten, tidligere omtalt politigrunden, med tilhørende Skema A fra Gråsten Andelsboligforening. Det samlede boligareal er på 6.091 kvadratmeter og et boligennemsnit på 98,24 kvadratmeter pr. bolig.

Projektet indgår i budgetaftalen 2022-2025, hvor det fremgår, at der skal udarbejdes forslag til boligbyggeri i samarbejde med Gråsten Andelsboligforening. Den 20. august 2025 principgodkendte Økonomiudvalget planen for boligbyggeri på politigrunden i Gråsten.

Sagen understøtter Byrådets vision om levende byer, lokalsamfund og fællesskaber ved at sikre, at der tilvejebringes forskellige boligtyper. Sagen understøtter også Byrådets opbakning til målsætningen om, at indbyggertallet skal vokse til 77.000, og at der skal bygges 2.500 nye boliger frem mod 2030.

Byrådet har beslutningskompetencen, jf. delegationsplanen.

Indstilling

Forvaltningen indstiller til Økonomiudvalget, at Byrådet godkender

- Skema A med følgende konsekvenser:
 - at der opføres 62 almene familieboliger til en anskaffelsessum på 142,203 mio. kr.
 - at der bevilges 14,220 mio. kr. til grundkapitalen, svarende til 10 pct. af anskaffelsessummen
 - at der gives en tillægsbevilling til salg af grund på 4,200 mio. kr.
 - at den kommunale grundkapital på 14,220 mio. kr. finansieres af øget salgsindtægt af grunden med 4,200 mio. kr., samt ved frigivelse af rådighedsbeløb for salg af jord og bygninger med 5,725 mio. kr. i 2025 og 4,295 mio. kr. i 2026
 - at huslejen foreløbigt fastsættes til ca. 1.085 kr. pr. kvadratmeter årligt
 - at der ydes kommunal garanti for den del af realkreditlånet, som ligger over 60 pct. af den endelige belåning
 - at forvaltningen godkender skema B og C, hvis anskaffelsessummen ikke afviger mere end 2 pct.

Sagsfremstilling

Økonomiudvalget har den 20. august 2025 principgodkendt plan for boligbyggeri på politigrunden i Gråsten. På den baggrund har Sønderborg Kommune jf. vedlagte følgeskrivelse modtaget ansøgning om tilsagn til støtte til opførelse af 62 almene familieboliger på Kongevej i Gråsten, tidligere omtalt politigrunden, med tilhørende Skema A fra Gråsten Andelsboligforening. Grunden, som Gråsten Andelsboligforening ønsker at bygge på, ejes af Sønderborg Kommune.

Projekt

Projektet omfatter opførelse af 62 almene boliger fordelt på 2 etageboliger i 4-5 etager med i alt 53 boliger samt 9 rækkehuse i 2 etager opdelt i to enheder. Boligerne opføres med fokus på variation i boligtyper og størrelser for at sikre både familieboliger og mindre boliger til en bred målgruppe. I den ene etagebolig indrettes der et erhvervslokale til Gråsten Andelsboligforenings administration. Desuden etableres der fælles opholdsrum samt tagterrasse i hver længebygning, hvor beboerne har mulighed for at nyde udsigten over Sildekule.

Bygningerne opføres i moderne arkitektur med materialevalg, der tilpasses den omkringliggende bystruktur som fx tegl og lyse facadeelementer. Projektet indarbejder grønne opholdsarealer, stiforbindelser samt parkeringsløsninger og er

planlagt som en integreret del af det nye byområde ved Kongevej. Vejledende skitsetegninger er vedlagt som bilag.

Økonomi og finansiering

Den samlede anskaffelsessum ved byggeriet er beregnet til 142,203 mio. kr.

Gråsten Andelsboligforening gør opmærksom på, at etablering af 62 almene familieboliger er et skøn over økonomi og arealer. Ved senere udbud af sagen kan der forekomme ændringer til økonomi og arealer, da den endelige økonomi først kendes, når udbud er afholdt.

Projektet finansieres som følger:

	Beløb i mio. kr.
Kreditforeningslån (88 pct.)	125,139
Kommunal grundkapital (10 pct.)	14,220
Beboerindskud (2 pct.)	2,844
I alt	142,203

For almene familieboliger med et boligennemsnit fra 90 - 105 kvadratmeter udgør det kommunale grundkapitalindskud 10 pct. af byggeriets anskaffelsessum. Den kommunale udgift ved opførelsen af boligerne vil således være 14,220 mio. kr.

Anskaffelsessummen er på 23.346 kr. pr. kvadratmeter boligareal. Projektet opfylder således de økonomiske betingelser, jf. almenboliglovens § 115 med gældende maksimumssatser 2025 for opførelse af almene boliger. I forbindelse med udarbejdelsen af Skema B vil anskaffelsessummen blive reguleret jf. det seneste offentliggjorte maksimumsbeløb for alment byggeri for almene familieboliger.

For den del af realkreditlånet, som ligger over 60 pct. af markedsværdien, skal kommunen yde garanti overfor realkreditinstituttet jf. almenboliglovens § 127. Dog kan endelig størrelse af garantien først fastsættes, når den aktuelle kreditforening har vurderet markedsværdien af den opførte ejendom.

Godkendelse af tilsagn til støtte er under forudsætning af, at plangrundlaget er til stede og overholdes.

Baggrund

Politigrunden i Gråsten har af to omgange været udbudt til salg i overensstemmelse med Økonomiudvalgets beslutning den 27. september 2023. Da grunden ikke blev solgt, godkendte Økonomiudvalget den 22. maj 2024, at grunden i stedet kunne sælges til alment boligbyggeri i overensstemmelse med Budgetaftalen 2022-2025.

I beslutningen fra den 22. maj 2024 blev der redegjort for, at godkendelse af byggeøkonomien (Skema A) ville foregå på et senere Økonomiudvalgsmøde, da det endelige omfang af muligt byggeri ikke var kortlagt på beslutningstidspunktet. I den oprindelige salgsbeslutning fra 2023 blev der frigivet en anlægsbevilling på 4.600.000 kr., finansieret af rådighedsbeløbet til salg af jord og bygninger. Anlægsbevillingen var baseret på en grundsalgspris på 5.000.000 kr., en udgift til omkostninger ved salg på anslået 100.000 kr. og en udgift på 300.000 kr. til udarbejdelse af lokalplan.

	Beløb i mio. kr.
Grundkapital	14,220
Grundsalg	-9,200
Tidligere budgetteret grundsalg i 2023	5,000
Manglende finansiering	10,020
Rådighedsbeløb for salg af jord og bygninger 2025	-5,725
Rådighedsbeløb for salg af jord og bygninger 2026	-4,295
Manglende finansiering	0

De almene boligers husleje

Huslejen for boligerne består af kapitaludgifter for afdrag og renter på realkreditlån, udgifter til drift og individuelle forbrugsudgifter i form af strøm, vand og varme. Forbrugsudgifterne betales af lejerne direkte til forsyningselskaberne, så her redegøres for kapitaludgifter og drift.

Den årlige leje pr. kvadratmeter fastsættes til ca. 1.085 kr. jf. Skema A. Dette svarer til en gennemsnitlig leje pr. mdr. på 8.883 kr. Den endelige husleje afhænger af boligens kvadratmeter samt beliggenhed.

Byrådet godkender huslejens størrelse og fordeling, jf. almenlejelovens § 9, stk. 5.

Bevillingsmæssige konsekvenser

Økonomi- og Arbejdsmarkedsforvaltningen oplyser, at hvis indstillingen godkendes, skal der gives nedenstående bevillinger

Bevillingspåtegning (i 1.000 kr.)

	Politik område	Budget år 2025	Overslags år 2026	Overslags år 2	Overslags år 3
Grundkap.indskud	01		14.220		
Anlæg/ Rådighedsbeløb	05		-4.200		
Finansiering via:					
Drift andetsteds					
Afsat rådighedsbeløb	05	-5.725	-4.295		
Låneoptagelse					
Afdrag og renter af nye lån					
Kassebeholdning	01	5.725	-5.725		

Beslutning Økonomiudvalget den 22-10-2025

Udvalget anbefaler indstillingen.

Bilag

Følgeskrivelse

Vejledende skitsetegninger

Punkt 4: 4. Godkendelse af ekspropriationsvillighed for cykelstien Adsbøl-Avnbøl

25/16301

Sagsresumé

I denne sag anmodes Byrådet om at udtrykke ekspropriationsvillighed forud for kommunens erhvervelse af arealer til ny cykelsti mellem Adsbøl og Avnbøl. Der er afsat midler til fase 1 i det netop godkendte budget 2026-2029. Yderligere er der 10.06.22 givet tilsagn om tilskud fra Vejdirektoratet på 4.265.000 kr.

Projektets hovedformål er at skabe sikre og trygge forhold for cyklister på tværs af Sønderborgmotorvejens barriere, og den afledte trafik til og fra motorvejen. Projektet skal ligeledes forbinde Adsbøl og Avnbøl, og sammen med de andre eksisterende stier, skabe gode forbindelser nord for Gråsten. Med stien etableres der cykelstiforbindelse fra Gråsten til Ballebro, hvorfra der er færgeforbindelse til Nordals.

Aktuelt planlægges der også et fjernvarmeprojekt i samme område, hvor cykelstien og fjernvarmens linjer overlapper hinanden på store dele af strækningen. Det bliver anset som en unik mulighed for at finde synergier i de to projekter. For at muliggøre udnyttelse af synergier mellem de to projekter, er der brug for at der på dette tidlige tidspunkt, udtrykkes ekspropriationsvillighed inden detaljeprojekterne er helt færdige og myndighedsgodkendt.

Sagen understøtter byrådets vision om levende byer, lokalsamfund og fællesskaber, samt visionen om turisme.

Teknik-, By- og Boligudvalget har beslutningskompetencen, jf. delegationsplanen, men idet Skattestyrelsens administrationspraksis i forhold til delegationsadgangen efter ejendomsavancebeskatningslovens § 11, stk. 1, 2. pkt. er uafklaret, forelægges beslutningen om ekspropriationsvillighed derfor for Byrådet.

Indstilling

Forvaltningen indstiller til Teknik-, By- og Boligudvalget at Byrådet godkender

- at der eksproprieres det nødvendige areal fra matr.nr. 13, 245, 246 fra ejerlav Adsbøl, Gråsten-Adsbøl, og matr.nr. 2, 7, 18, 57b, 228, 291 og 462 fra ejerlav Avnbøl, Ullerup
- at der eksproprieres midlertidige arealer, som skal bruges i anlægsfasen fra matr.nr. 13, 245, 246 fra ejerlav Adsbøl, Gråsten-Adsbøl, og matr.nr. 2, 7, 18, 57b, 228, 291 og 462 fra ejerlav Avnbøl, Ullerup
- at der forinden igangsætning ekspropriation søges indgået aftaler på ekspropriationslignende vilkår med ejerne af matr.nr. 13, 245, 246 fra ejerlav Adsbøl, Gråsten-Adsbøl, og matr.nr. 2, 7, 18, 57b, 228, 291 og 462 fra ejerlav Avnbøl, Ullerup
- at der forinden igangsætning af ekspropriation søges indgået frivillige aftaler på ekspropriationslignende vilkår.

Sagsfremstilling

Sønderborg Kommune vil med dette projekt atter forsøge at bidrage til den politiske ambition om, at blive Syddanmarks mest cyklende kommune, samt at være CO2-neutrale i 2029.

Der etableres 2,5 km dobbeltrettet cykelsti mellem Adsbøl i syd og Avnbøl i nord. På akse mellem Gråsten og færgeforsbindelsen til Nordals fra Ballesbro mangler de gode og sikre rammer gennem ”motorvejsbarrieren”. Det er netop også på denne strækning, at de lokale oplever at trafikken er steget meget siden motorvejen, blev åbnet i 2012. Hastigheden opleves ligeledes at være steget. Dette medvirker til utryghed for cyklister og antallet af cykler på strækningen er faldet.

Aktuelt planlægges der fjernvarme i samme område, hvor det viser sig at cykelsti og fjernvarme kan planlægges i samme tracé, på en stor del af strækningen. For at muliggøre eventuelle synergier, i de to projekter, er der behov for, at der i dette tidlige stadie tages stilling til ekspropriation af de nødvendige arealer.

Der arbejdes aktuelt med at identificere synergierne i samarbejde med fjernvarmeselskabet og arealerhvervelse er nødvendigt for at komme videre i disse drøftelser. Der udestår fortsat den færdige detailprojektering af cykelstien og ligeledes er myndighedsbehandlingen i sin indledende fase. Der er fokus på, at dette projekt kræver særlig opmærksomhed fra alle parter for at synergierne kan realiseres.

Det samlede budget for cykelstien estimeres til ca. 15 mio. kroner. Det forventes at der ved et samarbejde med fjernvarmeanlægget er flere synergier, herunder også økonomiske.

Bevillingsmæssige konsekvenser

Økonomi- og Arbejdsmarkedsforvaltningen oplyser, at sagen ikke har bevillingsmæssige konsekvenser, men at der af sagen fremgår udgifter, hvortil der ikke er peget på finansiering.

Beslutning Teknik-, By- og Boligudvalget den 30-09-2025

Teknik-, By- og Boligudvalget anbefaler indstillingen.

Beslutning Økonomiudvalget den 22-10-2025

Teknik-, By- og Boligudvalgets anbefaling indstilles.

Bilag

Bilag 1 Adsbøl-Avnbøl cykelsti

Punkt 5: 5. Godkendelse af forslag til Kommuneplantillæg nr. 4 for en midtvejsvurdering af Kommuneplan 2023-2035

25/3955

Sagsresumé

Planstrategi 2022 beskriver, at der skal gennemføres en midtvejsvurdering af kommuneplanarbejdet. På den baggrund er der udarbejdet et forslag til kommuneplantillæg, der har været i høring, og nu er klar til endelig vedtagelse.

Forslaget til kommuneplantillægget indeholder ændringer 18 steder i kommunen. Desuden opdateres registreringen af bevaringsværdige bygninger og der indføres mulighed for planlægning til blandede byfunktioner. Se vedlagte forslag til kommuneplantillæg nr. 4.

Planforslaget har været i offentlig høring i otte uger i perioden fra den 13. juni til den 8. august 2025. Forvaltningen har modtaget syv høringssvar, som ikke medfører en ændring af planforslaget. Forvaltningen indstiller herudover ved egen drift to ændringer af planforslaget som angivet i indstillingsbilaget.

Projektet understøtter Byrådets Vision om at udvikle bæredygtige lokalsamfund med attraktive og mangfoldige boligmiljøer. Ydermere understøtter projektet målet om 2500 nye boligenheder og målet om at blive 77.000 borgere inden 2030 i Sønderborg Kommune.

Byrådet har beslutningskompetencen, jf. delegationsplanen.

Indstilling

Forvaltningen indstiller til Teknik-, By- og Boligudvalget, at Byrådet godkender

- forslag til kommuneplantillæg nr. 4 for en midtvejsvurdering af Kommuneplan 2023-2035 med ændringer som beskrevet i indstillingsbilaget.

Sagsfremstilling

Byrådets beslutning om at gennemføre en midtvejsvurdering af kommuneplanlægningen har resulteret i udarbejdelse af forslag til kommuneplantillæg 4 for Midtvejsvurdering af Kommuneplan 2023-2035. Indholdet i kommuneplantillægget er sammensat for at kunne imødekomme konkrete ansøgninger, lette den daglige sagsbehandling samt rydde op i plangrundlaget.

Kommuneplantillægget ændrer i kommuneplanens registrering af bevaringsværdige bygninger, som er omfattet af et forbud mod nedrivning. Der sker ændring for 332 registreringer ud af i alt 4.768 bygninger, der er registreret som bevaringsværdige med en værdi på 1-4.

Kommuneplantillægget indfører en mulighed for planlægning til ”blandede byfunktioner” og udpeger et centerområde på Grundtvigs Alle og B.S. Ingemanns Vej til netop ”blandede byfunktioner”. I områder, der er udpeget til blandede byfunktioner i kommuneplan og lokalplan, er der mulighed for at bringe lempede grænseværdier for støj i anvendelse. Det giver større fleksibilitet og flere muligheder for ændringer i den eksisterende by.

Der foretages ændringer i kommuneplanrammerne 18 steder i kommunen. Se oversigt i vedlagte bilag. Ændringerne gør det muligt at udarbejde planlægning for en række konkrete projekter samt rydder op i plangrundlaget.

I forbindelse med offentliggørelse af planforslaget er der truffet afgørelse om, at der ikke udarbejdes en miljøvurdering. Afgørelsen bygger på en miljøscreening af planforslaget. Der er ikke klaget over denne afgørelse.

Planforslaget har været i offentlig høring i otte uger i perioden fra den 13. juni til den 8. august 2025. Forvaltningen har i den forbindelse modtaget syv høringssvar fra Haderslev Stift, Museum Sønderjylland, SONFOR, Vejdirektoratet, en privat borger og E' Svenstruplaug, der har indsendt to høringssvar. Haderslev Stift og Museum Sønderjylland meddeler, at de ikke har bemærkninger til planforslaget. Bemærkningerne fra SONFOR vil blive inddraget i den videre sagsbehandling for konkrete projekter. Bemærkningen fra Vejdirektoratet betyder, at der tilføjes en note om at sikre ny bebyggelse mod støj på Prins Henriks Avenue. Den private borger samt E' Svenstruplaug har afklarende spørgsmål. Høringssvarene fremgår af bilag.

Forvaltningen indstiller herudover ved egen drift to ændringer af planforslaget på baggrund af mindre fejl i planforslaget. I kommuneplanramme ved Prins Henriks Avenue ændres etageantal til seks, hvilket også stemmer overens med den redegørende tekst i planforslaget. Bevaringsværdien for Nørrebro 8 er ved en fejl sat til otte, og rettes derfor til tre i overensstemmelse med den gennemførte registrering. Ændringerne er angivet i vedlagte indstillingsbilag.

Den videre proces

Forudsat Byrådets godkendelse, vil kommuneplantillægget blive indarbejdet i den samlede kommuneplan. Der foretages offentlig annoncering af det godkendte planforslag. Kommuneplantillægget giver grundlag for at igangsætte og færdiggøre planprocesser for lokalplanpligtige projekter i overensstemmelse med ændringerne.

Bevillingsmæssige konsekvenser

Økonomi- og Arbejdsmarkedsforvaltningen oplyser, at sagen ikke har bevillingsmæssige konsekvenser.

Beslutning Teknik-, By- og Boligudvalget den 30-09-2025

Teknik-, By- og Boligudvalget anbefaler indstillingen.

Beslutning Økonomiudvalget den 22-10-2025

Teknik-, By- og Boligudvalgets anbefaling indstilles.

Bilag

Forslag Kommuneplantillæg 4

Overblik ændringer kommuneplantillæg 4

Indstillingsbilag kommuneplantillæg 4

Bemærkninger til kommuneplantillæg 4

Punkt 6: 6. Godkendelse af investeringsprojekt "Bedre jobhjælp til kontanthjælpsmodtagere med psykiske udfordringer"

25/7025

Sagsresumé

For at styrke indsatsen over for kontanthjælpsmodtagere og skabe bedre muligheder for varig beskæftigelse, godkendte Arbejdsmarkedsudvalget den 6. maj 2025 en ambitiøs trepunktsplan. Planen fokuserer på at få flere jobparate kontanthjælpsmodtagere ud i virksomheder, yde bedre hjælp til udsatte med psykiske udfordringer gennem IPS-metoden (Individuelt Planlagt job med Støtte) samt etablere en fremskudt jobcenterindsats i udsatte boligområder i Nordborg og Sønderborg.

Særligt indsatsen for borgere med psykiske udfordringer rummer et potentiale for både menneskelige og økonomiske gevinster. Derfor foreslår forvaltningen, at denne del af planen realiseres gennem en investeringsmodel i samarbejde med Den Sociale Investeringsfond. Modellen indebærer, at fonden finansierer indsatsen med fem IPS-jobmentorer, som skal støtte 125 borgere i at opnå selvforsørgelse gennem job eller uddannelse i perioden 2026–2028.

Den samlede investering udgør 6,0 mio. kr., som Den Sociale Investeringsfond stiller til rådighed. Tilbagebetalingen sker kun, hvis kommunen opnår dokumenterede besparelser på offentlige forsørgelsesydelse. Hvis projektet forløber som forventet, vil kommunen opnå en nettogevinst på ca. 2,1 mio. kr. efter tilbagebetaling af investeringen og en succesbetaling på ca. 1,4 mio. kr. til fonden. Hvis resultaterne udebliver, bærer fonden den økonomiske risiko, hvilket gør modellen økonomisk attraktiv og risikominimerende for kommunen.

Forvaltningen anbefaler derfor, at Byrådet godkender investeringscasen med finansiering via Den Sociale Investeringsfond. Det vil ikke blot styrke indsatsen for en sårbar målgruppe, men også bidrage til en mere bæredygtig økonomi på arbejdsmarkedsområdet – med mulighed for både social og økonomisk gevinst.

Byrådet har beslutningskompetencen for bevillingen jf. delegationsplanen.

Indstilling

Forvaltningen indstiller til Arbejdsmarkedsudvalget, at Byrådet godkender

1. Finansiering via Den Sociale Investeringsfond. Sønderborg Kommune modtager 6 mio. kr. fra Den Sociale Investeringsfond til ansættelse af fem IPS-jobmentorer i 2026–2027. Hvis projektet opnår den forventede effekt på 9,5 mio. kr. i besparelser på forsørgelsesydelse, tilbagebetales investeringen og en succesbetaling på 1,4 mio. kr. til fonden. Kommunen opnår en nettogevinst på 2,1 mio. kr., som forbliver på arbejdsmarkedsområdet. Fondens bærer den økonomiske risiko ved manglende effekt.

eller

2. Kommunalt finansieret investering. Kommunen investerer selv 6 mio. kr. fra kassen i 2026–2027 til ansættelse af fem IPS-jobmentorer. Ved fuld effekt reduceres forsørgelsesudgifterne med 9,5 mio. kr. i 2026–2028, hvilket giver en nettogevinst på 3,5 mio. kr., som forbliver på arbejdsmarkedsområdet. Kommunen bærer den fulde økonomiske risiko, og manglende effekt medfører et permanent kassetræk.

Sagsfremstilling

På mødet den 6. maj 2025 godkendte Arbejdsmarkedsudvalget en samlet plan med tre centrale indsatsområder i forbindelse med investering i kontanthjælpsområdet. Planen omfatter en styrket indsats for at få flere jobparate borgere ud i virksomheder, en forbedret støtte til udsatte borgere med psykiske udfordringer gennem IPS-metoden (Individuelt Planlagt job med Støtte) samt en fremskudt jobcenterindsats i udsatte boligområder i Nordborg og Sønderborg. Udvalget

besluttede samtidig, at indsatsen for borgere med psykiske udfordringer skulle beskrives med to alternative finansieringsmodeller: Enten via Den Sociale Investeringsfond eller som en kommunalt finansieret investering. Forvaltningen anbefaler, at Byrådet godkender investeringscasen med finansiering via Den Sociale Investeringsfond.

På det kommende møde i Arbejdsmarkedsudvalget vil arbejdsmarkedschef Lasse Kamp præsentere de to investeringscases, hvoraf den ene indebærer finansiering med Den Sociale Investeringsfond, mens den anden baserer sig på kommunal finansiering. Hvis Byrådet vælger at indgå i investeringscasen i samarbejde med Den Sociale Investeringsfond, skal fondens bestyrelse godkende den endelige investeringsaftale. Bestyrelsen blev præsenteret for den mulige investering på bestyrelsesmøde den 11. september med bred opbakning til at gå videre. Bestyrelsen vil behandle den endelige investeringsmodel i en skriftlig proces, som forventes afsluttet primo oktober. Aftalegrundlaget, som regulerer tilsagnet er vedlagt til orientering. Den indebærer en investering i fem IPS-jobmentorer, der i projektperioden fra 1. januar 2026 til 31. december 2027 skal arbejde målrettet med at få 125 borgere i beskæftigelse.

Investeringen i 'Den forbedrede jobhjælp til kontanthjælpsmodtagere med psykiske udfordringer' bygger på en fleksibel og individuelt tilpasset støtte, hvor IPS-jobmentorerne tilbyder håndholdt vejledning og tæt opfølgning. IPS er en evidensbaseret metode, hvor jobcentret og psykiatrien i tæt samarbejde hjælper mennesker med psykiske lidelser eller psykisk sårbarhed i job eller uddannelse, og indsatsen tilpasses den enkeltes ønsker og behov. Med ansættelsen af fem IPS-jobmentorer vil alle borgere kunne tilbydes en mere fleksibel og håndholdt indsats, samtidig med at der tilføres nye kompetencer til de selvstyrende teams. Opnormeringen giver også mulighed for at styrke samarbejdet med lokalpsykiatrien, virksomhederne og borgerne.

Den samlede investering i fem IPS-jobmentorer udgør 6,0 mio. kr. og dækker omkostningerne til indsatsen over en toårig periode. Finansieringen fordeles ligeligt mellem indsats (3,0 mio. kr.) og service (3,0 mio. kr.). Formålet med investeringen er at reducere antallet af borgere, der modtager offentlige forsørgelsesydelse, ved at støtte dem i at blive selvforsørgende gennem job eller uddannelse. Det samlede forventede mindreforbrug til offentlig forsørgelse i Sønderborg Kommune er beregnet til ca. 9,5 mio. kr. over en treårig periode. Tilbagebetalingen af investeringen til fonden sker i forbindelse med seks fastlagte måletidspunkter i perioden fra juli 2026 til juli 2029, jf. skemaet nedenfor.

Betalings-overblik (1.000 kr.)	6 mdr.	12 mdr.	18 mdr.	24 mdr.	30 mdr.	36 mdr.	I alt
Aktivitets-parate effekt selvforsørgelse	420,0	630,0	840,0	1.050,0	1.260,0	1.050,0	5.250,0
Aktivitets-parate effekt lønnede timer	80,0	120,0	160,0	200,0	240,0	200,0	1.000,0
Jobparate effekt selvforsørgelse	420,0	472,5	525,0	577,5	630,0	577,5	3.202,5
Jobparate effekt lønnede timer	20,0	20,0	20,0	20,0	20,0	20,0	120,0
I alt	940,0	1.242,5	1.545,0	1.857,5	2.150,0	1.847,5	9.572,5

Hvis indsatsen og resultaterne forløber som forventet, vil tilskuddet fra Den Sociale Investeringsfond blive udbetalt i to rater af ca. 3 mio. kr., og tilbagebetalingerne vil ske i takt med, at kommunen opnår dokumenterede mindreudgifter til offentlig forsørgelse.

Tilbagebetalingen sker med baggrund i de opnåede resultater på i alt ca. 9,5 mio. kr. Hvis projektet forløber som forventet, vil Sønderborg Kommune tilbagebetale både investeringen (ca. 6,0 mio. kr.) og en succesbetaling (ca. 1,4 mio. kr.) til fonden, hvilket samlet set udgør ca. 7,4 mio. kr. Det giver Sønderborg Kommune en nettogevinst på ca. 2,1 mio. kr.

Målgruppen for den toårige investering er 125 borgere med psykiske lidelser eller sårbarhed. Heraf vil 100 borgere være i ressourceforløb eller aktivitetsparate kontanthjælpsmodtagere, mens 25 borgere vil være jobparate kontanthjælpsmodtagere. Formålet er at understøtte borgernes vej mod selvforsørgelse. Indsatsen gennemføres over en periode på to år, og effekterne måles sideløbende med indsatsen samt i op til ét år efter afslutning. Den samlede opgørelses- og måleperiode er således tre år.

For de jobparate borgere forventes andelen, der opnår selvforsørgelse, at stige fra 40 til 60 procent. For borgere i ressourceforløb og aktivitetsparate kontanthjælpsmodtagere forventes en stigning fra 10 til 30 procent. Der er desuden fastsat effektmål for lønnede timer. For de jobparate borgere forventes andelen med lønnede timer at stige fra 20 til 60 procent, mens niveauet for de aktivitetsparate og borgere i ressourceforløb vedvarende er på 20 procent i opgørelsesperioden.

Fordelen ved at vælge Den Sociale Investeringsfond frem for kommunal finansiering er, at fonden bærer den økonomiske risiko, hvis effekterne af indsatsen bliver mindre end forventet. Til gengæld kan Sønderborg Kommune potentielt gå glip af 1,4 mio. kr. i succesbetaling, men undgår samtidig et kassetræk ved lavere effekt.

Det fremgår af følgende sammenligning:

Investeringsmodel	Risiko	Tilbagebetaling	Potentiel gevinst
Den Sociale Investeringsfond	Fonden bærer risikoen	ca. 7,4 mio. kr.	ca. 2,1 mio. kr.
Kommunal Investering	Kommunen bærer risikoen	ca. 6,0 mio. kr.	ca. 3,5 mio. kr.

Forvaltningen anbefaler derfor, at Byrådet godkender investeringscasen med finansiering via Den Sociale Investeringsfond. Det vil ikke blot styrke indsatsen for en sårbar målgruppe, men også bidrage til en mere bæredygtig økonomi på arbejdsmarkedsområdet – med mulighed for både social og økonomisk gevinst.

Bevillingsmæssige konsekvenser

Økonomi- og Arbejdsmarkedsforvaltningen oplyser, at hvis indstillingen godkendes, medfører det følgende bevillingsmæssige konsekvenser:

- Budgettet tilføres 6 mio. kr. vedr. investeringen fra DSI, hhv. 3 mio. kr. til Arbejdsmarkedsudvalget og 3 mio. kr. til Økonomiudvalget.
- Der afsættes yderligere 1,4 mio. kr. under Økonomiudvalget, til succesbetaling til DSI.
- Budgettet under Arbejdsmarkedsudvalget til ydelser vedr. Kontant- og uddannelseshjælp, reduceres med 1,4 mio. kr. og finansierer derved succesbetalingen.

Beløb fordeles ligeligt mellem 2026 og 2027.

Periodiseringen vil blive evalueret løbende. Projektet vil samlet set ikke medføre et kassetræk. Evt. mindreforbrug vedr. Kontant- og Uddannelseshjælp, ud over de 1,5 mio. kr., indarbejdes ved bevillingsrevisioner i projektperioden.

Bevillingspåtegning (i 1.000 kr.)

	Politik område	Budget år	Overslags år 1	Overslags år 2	Overslags år 3
Drift	18.05 (AU) 18.60 (ØU)		1.500 2.250	1.500 2.250	
Anlæg/ Rådighedsbeløb					
Finansiering via:					
Drift andetsteds	18.05 (AU)		-750	-750	
Investering	DSI		-3.000	-3.000	
Låneoptagelse					
Afdrag og renter af nye lån					
Kassebeholdning	01		0	0	

Beslutning Arbejdsmarkedsudvalget den 30-09-2025

Arbejdsmarkedsudvalget anbefaler løsningsforslag 1

Beslutning Økonomiudvalget den 22-10-2025

Arbejdsmarkedsudvalgets anbefaling indstilles.

Bilag

Den Sociale Investeringsfonds muligheder for at investere i kommunerne

Investeringsmodel med DSI_sønderborg_september

Udkast kontrakt Sønderborg

Punkt 7: 7. Godkendelse af forlængelse af Handleplan for Fødevarer

24/14854

Sagsresumé

Byrådet godkendte den 28. september 2022 Handleplan for Fødevarer 2022-2025. Siden godkendelsen er seks handlinger blevet gennemført, otte er i proces, mens en handling er sat i bero på grund af manglende aktualitet.

Handleplan for fødevarer har fokus på temaerne:

- Øget efterspørgsel efter lokale og klimavenlige fødevarer
- Styrkelse af madkultur og maddannelse
- Sunde, bæredygtige og klimavenlige kommunale måltider.

Der er med budgetaftalen bevilget 800 t.kr. årligt i 2024-2026 til Implementering af Handleplan for Fødevarer. Handleplan for Fødevarer vil med fordel kunne forlænges til 2026, da det dermed vil være et nyt byråd, der skal godkende en revideret Handleplan for Fødevarer 2027-2030.

Handleplanen understøtter Byrådets Vision om grøn omstilling i Sønderborg Kommune ved at formidle viden om og tilberede bæredygtige måltider til borgere, så de rustes til at træffe grønne valg.

Jf. vedtægterne for Bæredygtigheds- og Landdistriktsudvalget er det blandt andet udvalgets opgave at implementere Handleplan for Fødevarer. Økonomiudvalget har beslutningskompetencen, jf. delegationsplanen.

Indstilling

Forvaltningen indstiller til Udvalget for Bæredygtighed og Landdistrikter, at Økonomiudvalget godkender

- at Handleplan for Fødevarer 2022-2025 forlænges til 2026.

Sagsfremstilling

Sønderborg Kommune udarbejdede i 2016 en fødevarestrategi for 2016-2029 ”Sønderborg Kommune som klimavenligt fødevarerområde” med fokus på lokal fødevarerproduktion og god måltidskultur. Handleplan for Fødevarer er udmøntningen af Fødevarestrategien, der understøtter Sønderborg Kommunes ambition om at være CO2-neutral i 2029.

Handleplan For Fødevarer 2022-2025 blev godkendt i Byrådet den 28. september 2022. Den har fokus på at øge efterspørgslen og anvendelsen af sunde, bæredygtige og klimavenlige fødevarer. Realiseringen af handleplanen sker i samskabelse med borgere, virksomheder, organisationer og foreninger.

Handleplan for fødevarer 2022 – 2025 sætter retning og mål for, hvordan Sønderborg Kommune arbejder med:

- Øget efterspørgsel efter lokale og klimavenlige fødevarer
- Styrkelse af madkultur og maddannelse
- Sunde, bæredygtige og klimavenlige kommunale måltider

Status på handlinger

Siden Byrådet godkendte handleplanen, er seks handlinger gennemført, otte er i proces, mens en handling er sat i bero på grund af manglende aktualitet. De gennemførte handlinger er:

- Undersøge mulighed for brug af lokale leverandører til kommunale køkkener
- Afdække og udbrede erfaringer fra kommunalt køkkens indkøb af lokale fødevarer
- Afholdelse af Torvedage
- Videreførelse af fødevarenetværket Made In Sønderborg
- Økologi, hvor det giver mening
- Inspirationsfolder om klimaråd for mad

De igangsatte handlinger er:

- Indgå aftaler med lokale leverandører til madservice, mad- og frokostordninger
- Events og oplevelser arrangeret af Sønderborg Kommune integrerer lokale og klimavenlige fødevarer
- Gastro-guide
- Formidling af viden om sunde, bæredygtige og klimavenlige fødevarer
- Grønne møder i madfællesskaber
- Understøtte det faglige netværk for køkkenpersonale
- Nedbringe mængden af madspild med 25 pct. i de kommunale køkkener.
- Øge mængden af vegetabiliske proteiner i de kommunale hovedmåltider.

Flere af ovenstående handlinger er aktuelle i hele handleplanens periode. Forvaltningen vurderer, at en forlængelse vil øge effekten og forankringen ved en forlængelse. Øvrige handlinger er planlagt til realisering i løbet af 2025.

Handlingen, der omhandler at afdække distributionsløsninger, der muliggør øget indkøb af lokale fødevarer, er sat i bero på grund af manglende aktualitet. Det skyldes, at de lokale leverandører, Sønderborg Kommune har samhandelsaftaler med, har forpligtet sig til at distribuere deres varer til de kommunale køkkener.

Videre proces

Der er med budgetaftalen 2024-2027 bevilget et driftsbudget på 800 t.kr. årligt i 2024-2026 til implementering af Handleplanen.

Udvalget for Bæredygtighed og Landdistrikter har drøftet fordelene ved en forlængelse af Handleplan for Fødevarer til 2026. Det vil dermed være et nyt byråd, der skal godkende en ny Handleplan for Fødevarer for 2027-2030.

Bevillingsmæssige konsekvenser

Økonomi- og Arbejdsmarkedsforvaltningen oplyser, at sagen ikke har bevillingsmæssige konsekvenser, idet der er bevilliget budget frem til år 2026.

Beslutning Udvalget for Bæredygtighed og Landdistrikter den 08-05-2025

Godkendt.

Fraværende:

Henning Wendelboe

Beslutning Økonomiudvalget den 22-10-2025

Udvalget for Bæredygtighed og Landdistrikters anbefaling indstilles. Økonomiudvalget anbefaler, at der udarbejdes en evaluering af indsatsen (effekten) i 2026.

Bilag

Status på Handleplan for Fødevarer februar 2025

Punkt 8: 8. Drøftelse af erfaringer og anbefalinger fra byrådsperioden 2022-2025 til det kommende byråd

25/6434

Sagsresumé

Den 1. januar 2026 tiltræder det nye byråd, som i foråret 2026 skal fastlægge sin vision for byrådsperioden 2026-2029. Byrådet har derfor godkendt en tids- og procesplan for Vision og Planstrategi 2026-2029. Som en del af processen skal fagudvalgene drøfte erfaringer fra arbejdet med Byrådets vision, samt anbefale hvilke opgaver og indsatsområder et nyt kan prioritere at videreføre, justere eller gentænke. Forvaltningen foreslår at drøftelsen tages med afsæt i den opgaveprioritering, som udvalgene løbende er blevet bedt om at gøre i byrådsperioden.

Indstilling

Forvaltningen indstiller til Økonomiudvalget at drøfte

- erfaringer med Byrådets nuværende vision og de tilhørende fokusområder, samt
- anbefaling af hvilke opgaver og indsatsområder et nyt udvalg kan videreføre, justere eller gentænke.

Sagsfremstilling

I forbindelse med afslutningen af byrådsperioden 2022–2025 ønsker Byrådet at indsamle erfaringer og anbefalinger fra de politiske fagudvalg. Formålet er at kvalificere arbejdet med udviklingen af en ny vision for Sønderborg Kommune i den kommende byrådsperiode, samt videregive erfaringer og prioriteringer til de kommende udvalg.

I foråret 2026 skal det nye byråd fastlægge sin vision for byrådsperioden 2026-2029. Byrådet godkendte derfor den 27. august en tids- og procesplan for visionsarbejdet, herunder at de nuværende udvalg på deres udvalgmøde i oktober 2025 giver depechen videre til det nye kommende byråd. Det sker gennem en drøftelse af arbejdet med Byrådets vision og arbejdet i det enkelte udvalg i denne byrådsperiode.

Udvalgene bedes drøfte og i vedlagte skema give input til:

- Erfaringer med at arbejde ud fra Byrådets nuværende vision og de tilhørende fokusområder.
- Anbefalinger til hvilke opgaver og indsatsområder et nyt udvalg kan prioritere at videreføre, justere eller gentænke.

Der lægges vægt på både refleksion over det, der har fungeret godt, og det, der har været udfordrende, herunder mulige behov for justeringer i de eksisterende fokusområder, fx i lyset af nationale reformer eller ændringer på det pågældende fagområde.

Forvaltningen foreslår at drøftelsen sker med afsæt Byrådets nuværende vision, samt den løbende prioritering af opgaver, som hvert fagudvalg har gjort i løbet af byrådsperioden.

Bevillingsmæssige konsekvenser

Økonomi- og Arbejdsmarkedsforvaltningen oplyser, at sagen ikke har bevillingsmæssige konsekvenser.

Beslutning Økonomiudvalget den 22-10-2025

Drøftet.

Bilag

Skema til erfaringer fra byrådsperioden 2022-2025

Tids- og procesplan for Vision og Planstrategi 2026-2029

Vision 2022-2025

Punkt 9: 9. Drøftelse af resultater af prøvehandlinger på rengøringsområdet

22/31817

Sagsresumé

På Økonomiudvalgets møde den 20. september 2023 blev det besluttet at igangsætte prøvehandlinger på rengøringsområdet for at undersøge, hvorvidt en øget medindflydelse på den tilrettelagte rengøring har indflydelse på tilfredsheden med rengøringen.

Fire daginstitutioner og to skoler har deltaget i prøvehandlinger på rengøringsområdet. I denne sag præsenterer forvaltningen resultater af prøvehandlingerne.

Resultaterne skal indgå i udvalgets beslutning om den fremtidige varetagelse af rengøringen på kommunens institutioner. Forvaltningen vender tilbage med en beslutningssag til november-mødet.

Indstilling

Forvaltningen indstiller til Økonomiudvalget at drøfte

- resultater af prøvehandlinger på rengøringsområdet.

Sagsfremstilling

Budgetaftalen 2020-2023 indeholdt en aftale om at konkurrenceudsætte rengøringsområdet i Sønderborg Kommune i to faser. Udbuddet i fase 1 blev gennemført i efteråret 2020, mens udbuddet i fase 2 blev annulleret på Økonomiudvalgets møde den 14. juni 2023.

Efterfølgende har forvaltningen præsenteret fremtidige scenarier for rengøringsområdet til drøftelse i Økonomiudvalget den 20. september 2023. På mødet blev det besluttet, at der skulle igangsættes prøvehandlinger på rengøringsområdet med henblik på at undersøge, hvorvidt øget fleksibilitet til at tilrettelægge rengøringen efter lokale ønsker og behov har en positiv indflydelse på tilfredsheden med rengøringen. Resultaterne skal indgå i udvalgets beslutning om, hvordan rengøringen fremover skal organiseres på kommunens institutioner.

Rammerne for prøvehandlingerne, herunder tidsplan, metode for gennemførelse samt efterfølgende evaluering, blev drøftet i Økonomiudvalget d. 21. februar 2024. I denne sag afrapporterer forvaltningen på resultaterne af prøvehandlingerne indtil nu.

Prøvehandlingerne fortsætter frem til 4. kvartal 2026-1. kvartal 2027, som er det tidspunkt, hvor det vil være mest fordelagtigt for kommunen at have fornyet kontraktstart. Det vil sige, at evt. udbudsforretning skal gennemføres i kvartal 1-3 i 2026.

Fra september 2024 er der gennemført prøvehandlinger på rengøringsområdet på fire af kommunens daginstitutioner og to folkeskoler, heraf er henholdsvis tre af de deltagende institutioner fra den privatiserede del og tre fra den interne del. De medvirkende institutioner har, i overensstemmelse med Økonomiudvalgets beslutning, deltaget i projektet efter eget ønske.

I forbindelse med planlægningen af prøvehandling på rengøringsområdet blev institutioner på den privatiserede del tilbudt at gennemføre en prøvehandling, hvor rengøringsbudgettet blev direkte udmøntet til institutionen. Ingen af de institutioner, som forvaltningen var i kontakt med, ønskede at afprøve dette.

Prøvehandlingerne er tilrettelagt af rengøringsenheden i samarbejde med institutionerne. Konkret har der været afholdt et opstartsmøde med hver af de deltagende institutioner, hvor ønsker og behov er blevet kortlagt. For institutioner på den privatiserede del, har rengøringsenheden hjulpet med at få nye arbejdsplaner på plads med de eksterne rengøringsleverandører. Det har været en forudsætning, at budgetrammen var uændret. Omdrejningspunktet for prøvehandlingerne har været, at institutionerne skulle opnå en øget fleksibilitet til at tilrettelægge rengøringen efter lokale ønsker og behov. Konkret har institutionerne fx haft mulighed for at prioritere rengøringstid fra en opgave til en anden, frigøre rengøringstid ved selv at varetage dele af rengøringen og have en tættere dialog med rengøringspersonale om ændringer i brug af lokaler fx som følge af lejrskole. Vedlagt sagen er beskrivelser af indholdet i de prøvehandling, som er gennemført. Se bilag 1.

For at kunne vurdere betydningen af en øget medindflydelse på tilfredsheden med den udførte rengøring, har forvaltningen gennemført en evaluering af prøvehandlingerne. Evalueringen har bestået af en række elementer, der tilsammen bidrager med forskellige perspektiver til drøftelse.

Før prøvehandlingerne blev igangsat, blev der gennemført en spørgeskemaundersøgelse af tilfredsheden med rengøringen blandt de deltagende institutioner. Undersøgelsen blev gentaget undervejs i projektet for at måle, om der er sket en ændring i tilfredsheden.

I umiddelbar forlængelse af den opfølgende spørgeskemaundersøgelse er der i august og september 2025 gennemført interviews med ledere fra de deltagende daginstitutioner og skoler samt to interviews med rengøringsassistenter i Rengøringsenheden. Dertil kommer løbende kvalitetskontroller, der foretages af rengøringskvaliteten internt i kommunen samt kontrolbesøg fra Dansk Service Rådgivning.

For at belyse de økonomiske konsekvenser af prøvehandlingerne, er der redegjort for ressourcetrækket i Drift og Service, ligesom de deltagende institutioner er blevet spurgt om deres tidsforbrug i forbindelse med gennemførelse af prøvehandling.

Se uddybende om evalueringsmetode i bilag 2.

Overordnet viser resultaterne af spørgeskemaundersøgelsen, at der er en moderat grad af tilfredshed med rengøringen blandt de deltagende institutioner, som endvidere er faldet en smule i løbet af projektperioden. Det indikerer, at prøvehandlingerne har haft begrænset positiv effekt på den oplevede rengøringskvalitet.

Interviewene understøtter dette billede. Her fremgår det, at prøvehandlingerne har bestået af mindre justeringer i rengøringsplaner og samarbejdsformer, der nogle steder har ført til konkrete gevinster, men ikke haft en mærkbar effekt på det generelle rengøringsniveau. Mange institutioner oplever fortsat udfordringer med at opnå et tilfredsstillende rengøringsresultat og flere ledere peger på, at varige forbedringer kræver tilførsel af ressourcer til en mere grundig rengøringsindsats.

Samtidig peger evalueringen dog også på, at en øget dialog og kompetenceudvikling kan være veje til forbedringer inden for rammen.

De interne og eksterne kvalitetskontroller bekræfter, at der fortsat er steder, hvor rengøringskvaliteten ikke lever op til det aftalte serviceniveau. Det understreger behovet for fortsat opfølgning på disse institutioner.

Interviewene med rengøringsassistenter på den interne del viser, at prøvehandlingerne ikke har haft indflydelse på deres arbejdsvilkår eller arbejdsglæde.

Endelig har gennemførelsen af prøvehandlingerne medført et betydeligt ressourceforbrug i Drift og Service til opstart og løbende opfølgning. For de deltagende institutioner har der ikke været et øget ressourceforbrug i forbindelse med prøvehandlingerne, men flere ledere oplever, at den generelle opfølgning på rengøringen fylder meget i hverdagen.

Se uddybende i vedlagte evaluering af prøvehandling på rengøringsområdet.

Til november-mødet vender forvaltningen tilbage med en beslutningssag om den fremtidige varetagelse af rengøringen på kommunens institutioner.

Bevillingsmæssige konsekvenser

Økonomi- og Arbejdsmarkedsforvaltningen oplyser, at sagen ikke har bevillingsmæssige konsekvenser.

Beslutning Økonomiudvalget den 22-10-2025

Drøftet.

Bilag

Evaluering af prøvehandling på rengøringsområdet

Bilag 1 - Prøvehandling

Bilag 2 - Metode

Punkt 10: 10. Orientering om status på udmøntningsplan 2025-2028 - oktober

25/1440

Sagsresumé

Byrådet godkendte den 9. oktober 2024 budgettet for 2025 og overslagsårene 2026-2028. Forvaltningen har efterfølgende udarbejdet en udmøntningsplan for budgettet, som dels definerer den udvalgmæssige og administrative forankring og dels danner grundlag for opfølgning i løbet af året. Af udmøntningsplanen fremgår ligeledes uafsluttede elementer, der er videreført fra tidligere udmøntningsplaner.

Vedlagt er forvaltningernes status på udmøntningsplanens elementer pr. oktober.

Indstilling

Forvaltningen indstiller til Økonomiudvalget af tage

- orienteringen til efterretning

Sagsfremstilling

Byrådet godkendte den 9. oktober 2024 budgettet for 2025 og overslagsårene 2026-2028. Budgetaftalen indeholder en række politiske prioriteringer understøttet af budgetudvidelser. Herudover er der med budgetaftalen besluttet en række øvrige elementer uden direkte tilknytning til budgettet. Det drejer sig om forskellige områder, der ønskes analyseret og/eller styrket gennem særlig opmærksomhed i budgetperioden.

Med henblik på den fremadrettede udmøntning af budgettets elementer godkendte Økonomiudvalget den 20. november 2024 udmøntningsplanen. Status på udmøntningsplanen vil blive fremlagt for Økonomiudvalget første gang den 19. februar 2025 og herefter i april, august, oktober og december. Fagudvalgene orienteres første gang på marts-møderne og herefter i maj, september og november.

Udover elementerne for budgettet for 2025, indeholder orienteringen også de uafsluttede elementer fra tidligere udmøntningsplaner.

Status på udmøntningsplanens enkelte elementer pr. oktober 2025 fremgår af bilag.

Bevillingsmæssige konsekvenser

Økonomi- og Arbejdsmarkedsforvaltningen oplyser, at sagen ikke har bevillingsmæssige konsekvenser.

Beslutning Økonomiudvalget den 22-10-2025

Taget til efterretning.

Bilag

Status på udmøntningsplan B2025-2028 - oktober ØU

Punkt 11: 11. Orientering om ledelsesinformation - ultimo september 2025 - ØU

25/160

Sagsresumé

Ledelsesinformation giver et overblik over, hvordan økonomien og aktiviteter ser ud for det enkelte udvalg i løbet af året.

På nuværende tidspunkt forventes der balance på Økonomiudvalgets område i 2025, under forudsætning af, at 3. bevillingsrevision godkendes.

Indstilling

Forvaltningen indstiller til Økonomiudvalget at tage

- orienteringen til efterretning.

Sagsfremstilling

Opfølgning på ledelsesinformationen 2025 sker hver måned for de enkelte udvalg, hvor der gives en status og forventning til årsresultatet.

Status på drift

På nuværende tidspunkt viser driftsresultatet for Økonomiudvalgets område ultimo september 2025 et forbrug på 511,3 mio. kr., svarende til 69,6% af det korrigerede budget.

Det bemærkes, at der under Økonomiudvalget er reserveret en pulje på 3,6 mio. kr. vedrørende Ukraineudgifter, som fordeles ved 3. bevillingsrevision i november 2025.

Under forudsætning af, at 3. bevillingsrevision 2025 godkendes, forventes budgettet i balance.

Status på anlæg

Der er inden for Økonomiudvalgets område et anlægsbudget på 66,2 mio. kr. hvoraf der ultimo september er et forbrug på 57,9 mio. kr.

Bevillingsmæssige konsekvenser

Økonomi- og arbejdsmarkedsforvaltningen oplyser, at sagen ikke har bevillingsmæssige konsekvenser.

Beslutning Økonomiudvalget den 22-10-2025

Taget til efterretning.

Bilag

ØU LIS Drift - ultimo september 2025

ØU LIS Anlæg - ultimo september 2025

ØU LIS 2025 del 2 - ultimo september 2025

Punkt 12: 12. Orientering om ledelsesinformation 2025 – Ultimo september 2025 - Byrådet

25/160

Sagsresumé

Ved ledelsesinformationen for 2025 pr. ultimo september 2025 udviser driftsvirksomheden, som samlet set, et mindreforbrug i forhold til et spænd på +/- 1 % af det korrigerede budget.

Byrådet orienteres om sagen.

Indstilling

Forvaltningen indstiller til Økonomiudvalget, at Byrådet tager

- orienteringen til efterretning.

Sagsfremstilling

Ledelsesinformationen giver et overblik over, hvordan økonomien ser ud for det enkelte udvalg i løbet af året. Opfølgning på ledelsesinformationen sker månedligt fra og med april i 2025 for de enkelte udvalg, hvor der gives en status og forventning til årsresultat.

Byrådet orienteres på overordnet niveau med udgangspunkt i de enkelte udvalgs forventninger.

Driftsvirksomheden:

Det samlede driftsresultat ultimo september 2025 viser et forbrug på knap 4,3 mia. kr. svarende til ca. 71,5 % af det korrigerede budget. Sidste år på samme tidspunkt var forbrugsprocenten 69,9.

Samlet set forventer udvalgene, at budgettet – på kommuneniveau – vil udvise et mindreforbrug ved årets udgang, jf. nedenfor.

Driftsbudget fordelt pr. udvalg:

Nettobudget i 1.000 kr.	Korr. budget 2025	Forbrug pr. 30.09.25	Forbrugs- pct. 30.09.25	Forvaltningens forventning om mindre/merforbrug	Afvigelse ift. korr. budget
Økonomi	734.710	511.333	69,6	Balance	0
Arbejdsmarked	1.515.619	1.086.633	71,7	1) Balance	- 1.000 - -5.000
Børne- og uddannelse	1.382.456	1.025.270	74,2	Balance	-11.700

Kultur, Idræt og Medborgerskab	110.506	81.846	74,1	Balance	0
Sundhed	532.538	309.987	58,2	Balance	-5.300
Social, Senior og Handicap	1.386.217	1.032.973	74,5	Balance	0
Erhverv og Grøn vækst	39.267	29.271	74,5	Balance	0
Teknik, By og Bolig	249.699	184.538	73,9	Balance	625
Natur, Klima og Miljø	38.399	21.611	56,3	Balance	0
Drift i alt	5.989.412	4.283.461	71,5	Balance	- 17.375 - -21.375

1) Et generelt mer- eller mindreforbrug på landsplan vil medføre, at kommunerne midtvejsreguleres i forhold til den gennemsnitlige udvikling i hele landet. Ved årets slutning overføres et evt. mindre- eller merforbrug til kommende år med henblik på efter- og midtvejsregulering. Der forventes på nuværende tidspunkt et mindreforbrug i størrelsesordenen -1 til -5 mio. kr. vedrørende overførselsområdet.

Servicevækstrammen:

Det oprindelige budget på servicevækstområdet angiver sigtepunktet til servicevækstrammen 2025 for kommunerne. Sønderborg Kommunes er opdateret (juni) servicevækstramme er på 4,169 mia. kr. i 2025.

Jævnfør det korrigerede budget 2025 (inkl. byrådsbeslutninger pr. 29. september) udgør serviceudgifterne i alt 4,163 mia. kr. Rammen er således overholdt.

Det skal bemærkes, at drifts- og anlægsoverførslerne m.m. fra regnskabsåret 2024 indgår i budgetbalancen.

Økonomi- og Indenrigsministeriet har bemyndigelse til at sanktionere de kommuner, der ikke overholder servicevækstrammen, hvis kommunerne under ét ikke overholder den aftalte servicevækstramme.

Regnskabssanktionen vil ske med 60 % individuelt og 40 % kollektivt.

Anlægsvirksomheden:

Det samlede anlægsresultat (netto) ultimo september 2025 viser et forbrug på ca. 140 mio. kr. svarende til en forbrugsprocent på ca. 51,3 % af det korrigerede budget.

Bevillingsmæssige konsekvenser

Økonomi- og Arbejdsmarkedsforvaltningen oplyser, at sagen ikke har bevillingsmæssige konsekvenser.

Beslutning Økonomiudvalget den 22-10-2025

Udvalget anbefaler indstillingen.

Bilag

Byrådet - LIS 2025 pr. ult. september 2025

Punkt 13: Lukket: 13. Godkendelse af tilskud til køb af ejendom - (Lukket punkt)

24/12755

Punkt 14: Lukket: 14. Godkendelse af salg af ejendom - (Lukket punkt)

24/12755

Punkt 15: Lukket: 15. Godkendelse af køb af areal - (Lukket punkt)

25/8190

Punkt 16: 16. Åben orientering fra formand, medlemmer og direktion

22/436

Sagsresumé

Orientering fra

- Borgmesteren
- Medlemmerne
- Direktionen

- Brev til indenrigs- og sundhedsministeren fra Balance Danmark.

Indstilling

Forvaltningen indstiller til Økonomiudvalget at tage

- orienteringen til efterretning.

Beslutning Økonomiudvalget den 22-10-2025

Taget til efterretning.

Bilag

Brev til indenrigs- og sundhedsministeren fra Balance Danmark

**Punkt 17: Lukket: 17. Lukket orientering fra formand, medlemmer og
direktion - (Lukket punkt)**

22/436

Punkt 18: Lukket: 18. Underskriftsside 22-10-2025 - (Lukket punkt)

22/445